

A. HANS KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 505.

A. HANS.

De zes honderd Franchimonteezen

De Zes Honderd Franchimonteezen

I.

Het stedeke Middelburg, ten Noorden van Brugge, was op een Septemberdag van het jaar 1467 in rep en roer. Overal stonden groepjes mannen en vrouwen en jonge lieden opgewonden te praten. Toch had de klok uit den toren nog niet het rustuur ingeluid. Dat zou nog wel een uur duren.

Maar de lossers hadden hun arbeid gestaakt op de schepen in de haven van het Lapscheursche gat, dat naar het Zwin leidde. De weefgetouwen lagen stil. En men hoorde ook niet meer de hammers der koperslagers (1).

(1) Men mag dit Middelburg niet verwarren met Middelburg in Zeeland. Men noemt het meestal Middelburg in Vlaanderen.

Een jongen van een jaar of zestien ging naar zijn huis. Zijn moeder en twee zusters stonden aan de deur.

— René, wat is er toch gaande? vroeg de moeder in het Waalsch.

— Een bode van hertog Karel is op het kasteel geweest, en dan in de stad. Overal worden de mannen opgeroepen om ten strijde te trekken:

— Oorlog? riep de weduwe Melun uit, zooals de vrouw heette.

— Ze moeten tegen de Luikenaren gaan vechten... tegen onze broeders, hernam René bitter. O, toen ik dat hoorde, kon ik niet meer in het werkhuis blijven... en ook niet naar den praater menschen luisteren!

— Is het dan weeral mis ginder? hernam moeder.

— O, Luik zal zich nooit aan den hertog onderwerpen, sprak René met vuur... Moeder, laat me naar oom Pierre gaan...

— Naar oom Pierre! En waarvoor?

— Om met de Luikenaren mee te strijden, tegen den valschen hertog, die vader heeft laten vermoorden...

— Stil toch, jongen! Moest baljuw van Eywerve dat hooren, hij liet u in een kelder van het kasteel stoppen. Gij blijft stil hier... We mogen geen haat meer hebben... We wonen hier rustig en hebben ruim ons brood...

— Zwijgen! Ik moet altijd zwijgen, maar ik kan niet vergeten, dat ik vader te Dinant in de Maas heb zien werpen...

— Vader zou u zelf zeggen, dat ge u rustig moet houden. De Luikenaren handelen dwaas door weer opstand te maken. Kom in huis... 't is veel te roerig op straat...

— De Bruggelingen en de mannen hier uit de streek, zullen den hertog helpen tegen de Luikenaren. Ik vind het gemeen en laf! vervolgde René.

— Zij moeten hun heer gehoorzamen.

Vrouw Melun sloot de deur en trachtte haar zoon te bedaren.

Zij en veel andere Dinanteezen woonden nu in dit verre stadje, dat aan den machtigen heer Pieter Bladelin toebehoorde, een braven, en rijken edelman, die een voornaam ambt bekleedde bij den hertog.

Die hertog Karel, heer van Bourgondië, Lotharingen, Artois, Vlaanderen, Brabant, Namen, Zeeland, Holland, Friesland en nog andere streken, wilde ook meester zijn over het land van Luik. Maar de Luikenaren verzetten zich tegen hem. Daarvoor had de hertog reeds in 1466 Dinant zwaar gestraft. Hij liet er zeven honderd burgers, twee aan twee gebonden, in de Maas werpen, en stak de stad in brand. De overlevende burgers, en de vrouwen en kinderen zwierven

rond. Heer Bladelin van Brugge, die toen juist zijn stad Middelburg bouwde, vroeg aan hertog Karel, of hij bannelingen uit Dinant in zijn nieuwe plaats mocht opnemen. Dit werd toegestaan en de heer Bladelin hielp de ongelukkigen zooveel hij kon (1).

De Dinanteezen brachten aldus te Middelburg hun kopernijverheid over.

Zoo was ook vrouw Melun met haar kinderen door heer Bladelin geholpen. Haar man had te Dinant deel genomen aan het oproer en was daarom ter dood gebracht. René, de zoon, kon dit niet vergeten. Hij was heer Bladelin wel dankbaar, maar voor den wreeden hertog Karel voelde hij afkeer.

Heer Bladelin was veel te Brugge en werd hier dan vervangen door zijn eersten dienaar, baljuw Jan van Eyewerve.

En nu, ruim een jaar na de vernieling van Dinant, hadden de Luikenaren weer de ambtenaren van den hertog weggejaagd. Ze weigerden de belastingen te betalen, en bespotten den hertog. Ze hadden Tongeren en Sint Truiden in Limburg veroverd. En nu wilde hertog Karel hen onderwerpen. Hij zond reeds zijn leger vooruit en vroeg nu nog hulp aan de groote ge-

(1) Dit alles hebben we uitvoerig verteld in het vorig boekje Nr. 504: « *De Bannelingen van Dinant* ».

meenten en de kasteelheeren van Vlaanderen en Brabant. En zijn heraut had ook dien oproep te Middelburg gedaan, en daardoor was er zulk een beroering in het stadje. De vrouwen, wier echtgenoot zou moeten ten oorlog trekken, waren angstig en bedroefd. En veel mannen zouden ook liever thuis blijven. Ze konden de Luikenaren geen ongelijk geven. Wat had hertog Karel in hun land te maken? Maar hij was heerschzuchtig, en wilde gedurig zijn macht uitbreiden.

— — — — —
René Melun sliep dien nacht weinig. Hij dacht aan het Luikerland. Hij was toch ook van daar. En ginds woonden zijn oom Pierre en tante Marie en zijn neef Louis op een hoeve... Moeder, en de zusjes Jeanne en Denise, hadden er verbleven bij de verwoesting van Dinant en ook René was er na den dood van zijn vader aangekomen. Louis zou wel met de burgers van Luik mee strijden...

— O, was ik bij hen! wenschte René.

Maar moeder wilde hem niet laten gaan.

Den volgenden morgen begon René weer over zijn plan.

— Jongen, ga kalm naar uw werk, zei vrouw Melun. En zwijg over Luik. Spreek geen onvoorzichtige woorden! We zijn hier eigenlijk vreemdelingen.

— Ge kunt me missen, moeder... Gij en Denise verdienen het brood met weven... Ge zult geen gebrek hebben, als ik een tijd weg ben.

— Maar ge zoudt als oproerling niet meer mogen terug keeren... Bovendien, ge kondt in den strijd gedood worden. Zwijg er over, jongen... We leven hier gelukkig... En ge kunt vaders nagedachtenis niet beter eeren, dan uw moeder en zusters te helpen.

René begaf zich naar zijn werk. Hij was koperslager; hij had het vak van zijn vader geleerd en arbeidde nu bij een baas, ook uit Dinant afkomstig.

Zouden de Dinanteezen, die te Middelburg woonden, ook moeten optrekken tegen Luik?

— Ik ga niet, zei de baas van René. Tegen mijn eigen broederen vechten, zoo laf zal ik nooit zijn.

— Met hen mee doen, dat zou ik willen, sprak René.

— Zeg dat niet luid, jongen, waarschuwde zijn meester. Wees voorzichtig... Breng die ketels daar naar het schip voor Brugge. En houd buiten uw mond.

René laadde een kruiwagen vol koperen marmieten. Deze waren besteld door een handelaar te Brugge. De knaap voerde ze naar de haven, waar een schuit klaar lag, die in den namiddag

over het Middelburgsch vaardeken en de Lieve naar Brugge zou varen.

— Zeg, kleine Dinantees, ze hebben in uw land nog geen gehoorzaamheid geleerd, spotte de schippersknecht.

René verstond Vlaamsch en sprak het gebroken. Hij zou nu echter den raad van zijn moeder en zijn baas volgen en zwijgen.

— Koen, kij moet de marmiet laad, zei hij. Zij zijn voor koopman Jans van de Steenstraat.

— Ik spreek nu niet van marmieten of ketels maar van de Luikenaren! hernam Koen, de schippersknecht.

— Aan dat oor zijn al de Dinanteezen doof! zei een kaailooper. 't Is allemaal één hoop oproerkraaiers. En heer Bladelin moest het volkje hier nooit gebracht hebben.

— Wij voor ons brood werk en niet zijn leegaard als gij! snauwde René, bij wie de drift spoedig oplaaide.

— Wilt gij wel eens zwijgen, vreemde kraai! tierde de kaailooper. Of ik sla een van uw ketels in blutsen op uw kop...

— Maak u niet kwaad, Hein, hernam Koen, de schippersknecht. Als de Luikenaren ook eens twee aan twee in de Maas geworpen zijn, zullen de Dinanteezen hier een toontje lager zingen. Ze vergeten maar al te veel, dat hun nest uit straf verbrand is geworden... en hertog Karel is nog

te goed geweest. Hij had ze allemaal kopje onder moeten doen duikelen.

En het was René bij die woorden, of hij plots zijn vader zag, zooals hij op dien vreeselijken dag aan zijn vriend Durieux vastgebonden was en met hem in het water werd gestooten... En deze kerels hier keurden die wreedheid goed.

René kon zich niet inhouden.

— Lafaards! schreeuwde hij. De hertok isse een wreed mensk, een moordenaar... en kij kruipt voor hem... Ha, laat de hertok gaan naar Luik... hij zal krijg een kroote klop... en allemaal andere, die meekaan ook... Hij zal Luik niet kan in brand steek, als Dinant...

— Verraad! riep Hein. Ha, dat moet de baljuw weten. Nu hooren we, hoe de Dinanteezen over den hertog denken... Ze konkelen met de Luikenaren mee...

Andere menschen traden nader, en Hein en Koen verkondigden luid, dat René Melun den vorst zwaar beleedigd had. Sommigen, die jaloersch waren van de Dinanteezen, omdat heer Bladelin ze zoo edelmoedig beschermde, tierden met den schippersknecht en den kaailooper mee, zonder te vragen, wat er eigenlijk gebeurd was. Anderen haalden de schouders op. Moest men beroering wekken om den praat van een knaap?

Toch ontstond er een oploop. Er was nu

niet veel noodig om de menschen samen te brengen.

Plots verscheen Jan van Eyewerve, de baljuw. Hij was zeer waakzaam. Hij wist, dat er ook te Middelburg en elders in het Vrije van Brugge, veel tegenstanders waren van hertog Karel, die ook de rechten der Vlamingen geschonden had. En de Dinanteezen zouden hun Luiksche broeders wel voorspreken. Bovendien had de baljuw reeds vernomen, dat de Gentenaren weigerden den hertog te steunen in zijn strijd tegen Luik.

De baljuw wilde zich verdienstelijk maken jegens heer Bladelin, zijn meester, die de voornaamste dienaar, zelfs de schatbewaarder van den vorst was.

Zoo waakte hij, om alle pogingen tot onlusten te smachten.

En nu zag hij een volksoploop en hoorde hij lawaai. Haastig kwam hij met twee knechten naar de haven.

— Wat gebeurt er hier? vroeg hij met luide stem.

Hein, de kaailooper, wees op René Melun.

— Heer, die Dinantees zegt, dat we allen oproer moeten maken tegen den hertog, loog de schelm.

— Valschaard! schreeuwde René verontwaardigd.

— Ge hebt zeker geen kwaad gesproken van hertog Karel? snauwde nu ook Koen, de schippersknecht hem toe. Ge durfdet hem een wreeden moordenaar noemen...

René zag dat alle omstanders hem aankeken. En zijn bloed stormde hem plots door de aderen... Hij wilde zijn gevoelens niet verbergen. Hij was een verbannen Dinantees. Zijn vader stierf voor de vrijheid.

— Ja, de hertok isse een moordenaar... hij heeft zeven honderd moedik man van Dinant in de Maas doen smijt... En de Luikenaar hebkelijk, dadde zij niet kruip voor de Bourgondischen tiran! riep hij.

Fier stond René daar, een gloed in het gelaat, vuur in de schoone, zwarte oogen. En er waren Middelburgers, die hem bewonderden. Hij sprak naar hun hart... Anderen, die den baljuw wilden fleemen, riepen als verontwaardigd:

— Verraad!

De baljuw was even verbluft over die stoutmoedige taal. Ha, er gromde reeds oproer onder de Dinanteezen. Waarom had heer Bladelin dat woelig volk in zijn stad gehaald.

— Neemt den verrader gevangen en brengt hem in den kelder van het kasteel! gebod de overste tot zijn dienaren.

Gevangen! Geboeid worden! Ha, neen! En vlug wierp René een der knechten omver... Het

volk omstuwde hem... Vluchten kon hij blijkbaar niet. Maar de knaap sprong op het schip en dan in de haven...

Ieder was een oogenblik als verstomd.

— Hij zal verdrinken! klonk het.

— Koen, in de boot, wij zullen hem oppikken en aan den baljuw overleveren! schreeuwde Hein, de kaailooper, die anders nooit zoo ijverig was.

— Ja, een boot, een boot! tierde de baljuw.

René Melun was een flinke zwemmer en, ofschoon zijn kleeding hem wel hinderde, had hij den overkant reeds bereikt, eer Koen de boot van het schip los gemaakt had.

René keek naar de menigte.

— Leve Luik! riep hij, en dan verdween hij achter de aarden wallen...

Maar nu werd hij plots kalmer, en hij dacht aan zijn moeder, en Jeanne en Denise. Hij moest vluchten, ver van hen... Hij had gisteren wel gevraagd naar Luikerland te mogen gaan. Thans voelde hij, hoe zwaar het hem viel, van de geliefden te scheiden.

Maar hij kon hier niet lang staan dubben... De baljuw en zijn knechten daalden reeds in de boot en Koen hield de roeiriemen gereed.

René vluchtte over de velden. Onderwege perste hij het water uit zijn kleeren. Hij verdook zich dan in het riet, dat daar welig groeide. Na

een tijd zag hij den baljuw en zijn dienaren met Hein en Koen over een akker gaan, maar ze keerden weer spoedig naar de stad terug.

Nu verliet René zijn schuilplaats; hij had reeds een plan vast gesteld. Ginds tegen Moerkerke woonde Barou, een Dinantees, op een kleine hoeve. Hij was op een kasteeltje bij de vernielde stad hovenier geweest, en heer Bladelin had hem nu aan een hofstedeke geholpen. Als Barou en zijn vrouw naar de stad kwamen, bezochten ze gewoonlijk de Meluns, want de hovenier was met den vader zeer bevriend geweest.

Na ruim een half uur kwam René op de hoeve aan. Vrouw Barou ontving hem zeer vriendelijk en dadelijk kwam ook haar man uit den hof in huis.

— René, wat ziet ge er ontsteld uit! zei hij.

— Ik ben uit Middelburg gevlucht...

En de knaap vertelde, wat er gebeurd was.

Barou en zijn vrouw schrokken geweldig.

— Jongen, ge zijt onvoorzichtig geweest, zei de landbouwer. Ja, ik weet wel, dat het dikwijls moeilijk is om te zwijgen, maar hertog Karel woont te Brugge en is hier de groote opperbaas. En wat kunnen wij anders doen dan ons stil te houden, al is er groot onrecht met Dinant gebeurd!

— Heer Bladelin heeft het voor ons goed gemaakt, sprak vrouw Barou. O, wat baat al dat

woelen? Wat kunnen de Luikenaren doen? Ze zullen nieuwe ongelukken over stad en land halen!

— Maar ze strijden voor hun vrijheid, wervoer René.

— Vrijheid! Nu spelen er ook een paar heeren baas te Luik, zooals Raas van Heers, die zijn eigen vader bevocht, om meester te zijn. En of ge door de kat of den hond gebeten wordt, is hetzelfde. Ik houd van de rust. Maar, beste jongen, ga met mijn man naar onze slaapkamer. Hij zal u ander goed geven en dan kan ik uw kleeven bij het vuur drogen. Anders wordt ge ziek.

René volgde den raad en zat dan bij den haard.

De Barou's hadden geen kinderen, ook geen knecht en meid, en het drietal kon rustig spreken.

— Morgen vroeg trek ik naar Brugge en vandaar naar Luikerland, naar oom Pierre, zei René.

— En uw moeder verlaten! riep vrouw Barou uit.

— Ik moet wel... Anders word ik gevangen gezet...

— Als uw moeder ten beste voor u spreekt bij heer Bladelin, zal u alles vergeven worden.

— Genade vragen... Ha, neen!

— Jongen, wat wilt ge in Luikerland doen?
vroeg Barou.

— Met de Luikenaren mee vechten!

— Dan moogt ge zeker nooit meer terug kee-
ren... Verstop u een tijd bij ons...

— Om hier aangehouden te worden door den
baljuw, die een hekel heeft aan alle Dinantee-
zen...

— Ik zal wel zorgen, dat hij u niet vindt...
Wees niet bang! Uw moeder zou geen gerust
oogenblik meer hebben, als gij weg waart naar
ginder.

— De Luikenaren zullen overwinnen, be-
weerde René.

— Geen sprake van, jongen...

— De Fransche Koning wil ze helpen.

— Ja, dat wordt verteld... En als hij helpt,
waarom doet hij het dan? Om zelf baas te spe-
len over Luikerland.

— En dan verdrukt hij het volk, zei vrouw
Barou. Ik zeg het nog eens, al die woelmakers
willen zelf baas spelen. En kleine menschen als
wij, mogen voor hen vechten en moeten later
zwijgen, als ons onrecht wordt gedaan. God is
ons barmhartig geweest. Waar zullen we nog
zulk een braven meester vinden, als heer Blade-
lin? We wonen hier vrij en gelukkig.

— Maar mijn vader werd vermoord! riep
René heftig uit.

— Dat was wreed en onrechtvaardig, erkende
vrouw Barou. Maar Raas van Heers en andere
heeren, die nu te Luik het volk opstoken, hebben
ook veel menschen ter dood gebracht. Er moet
een einde komen aan al die woelingen.

— Ik wil geen genade, ik heb te Middelburg
de waarheid gezegd, zei René.

— Alles is uit krakeel van een straatlooper
voort gekomen, sprak vrouw Barou. De men-
schen zijn nu opgewonden door dien oproep,
maar heer Bladelin zal het niet ernstig opne-
men.

— Ik ga naar Luikerland, besloot René. O,
Barou, zeg morgen aan moeder, dat ik niet an-
ders meer kon en veel aan haar zal denken.

— Maar ik laat u niet vertrekken, sprak de
landbouwer. Ik zou het voor uw brave moeder
niet kunnen verantwoorden.

René zweeg. Barou vond het beter vandaag
nog niet naar de stad te gaan, al zou vrouw
Melun wel ongerust zijn, maar zeker werd haar
huis bespied. En de baljuw moest niet vermoe-
den, waar de vluchteling verborgen zat.

René sprak dien dag niet meer over het Lui-
kerland. En Barou en zijn vrouw meenden, dat
de knaap zich bezonnen had, en nu ook het
dwaze van zijn plan inzag.

's Avonds was voor hem een goed bed ge-

spread op de zolderkamer. René nam zijn droge kleeën mee naar boven.

II.

's Morgens, toen Barou René wilde wekken, omdat de knaap zoo lang scheen te slapen, was het bed op de zolderkamer leeg. Barou schrok.

— Is de bengel er nu toch van door? zei hij. Zou hij waarlijk naar Luikerland trekken?

Ontsteld deelde de landbouwer zijn ontdekking mee aan zijn vrouw.

— Misschien is René heel vroeg naar zijn moeder gegaan, hoopte ze nog.

— Dan zou hij het ons wel gezegd hebben. Dat plan om met de Luikenaren mee te vechten, zat in zijn hoofd. En we hebben het niet kunnen weg praten. De arme jongen dubde altijd over zijn vader...

— Tracht hem op te sporen te Brugge, en breng hem terug!

— O, hij kan de Lieve wel gevolgd zijn naar Gent. Waar zwerft hij? We kunnen even goed een naald opzoeken in een hooiopper. Ik moet zijn ongelukkige moeder inlichten.

Barou wachtte nog een paar uur... Misschien keerde René toch terug, maar de knaap vertoonde zich niet. En toen begaf de landbouwer zich naar Middelburg.

Vrouw Melun had gisteren al vernomen, wat er met haar zoon gebeurd was en ze bracht een angstigen dag en een slapeloozen nacht door. Nu kwam Barou met nieuws. Maar welk nieuws? René was blijkbaar naar Luikerland gevlucht. En wat zou er ginder met hem gebeuren?

— O, het is met plagerij aan de kaai begonnen, zei de moeder. En een straatslijper heeft leugens verteld over mijn jongen. De baljuw nam dat erg op... Heer Bladelin zou René de driftige woorden wel vergeven. Hij is vanmorgen op het kasteel aangekomen en heeft dadelijk gezegd, dat de Dinanteezen niet mee moeten met het leger van hertog Karel. Heer Bladelin begrijpt, dat ze niet tegen hun broederen kunnen vechten. Nu zijn er sommige Middelburgers jaloersch, maar anderen spreken ons voor. We zijn toch altijd ordelijke inwoners geweest. 't Is waar, René liet zijn tong te los hangen; hij is toch nog een kind. Heer Bladelin zal hem niet gevangen nemen, als René terug keert.

Maar wat hielp het jammeren? De knaap bleef weg.

In den namiddag bracht heer Bladelin een bezoek aan vrouw Melun. De baljuw had hem alles verteld, maar volgens de leugens van Hein en Koen. Heer Bladelin kende zijn dienaar, die de schuld van een Dinanteeschen knaap niet zou verminderen. Hij had den baljuw verweten, dat

deze dadelijk te geweldig was opgetreden. En nu kwam hij eens met de moeder praten. Vrouw Melun durfde niet te vertellen, dat René zeker naar Luikerland was gevlucht. Ze zei, dat haar jongen niet durfde terug te keeren.

— Als hij weer komt, houd hem dan thuis en zeg hem, dat ik zijn schuld kwijt scheld, maar dat hij op zijn woorden moet passen, sprak de heer Bladelin.

René bleef echter weg.

III.

Twee uur van het verwoeste Dinant woonde Pierre Melun op een hofstede. En hij, zijn vrouw, waren verbaasd toen op een avond René bij hen verscheen.

— Wat is er nu gebeurd? vroeg zijn oom na de begroeting.

— Ik wil met de Luikenaren mee vechten tegen den valschen hertog, zei René.

— Wat! Ook al zulke dwaze gedachten als onze Pierre, die verleden week weg geloopt is... En vindt uw moeder dat goed?

René verhaalde nu, hoe hij uit Middelburg had moeten vluchten. Hij was met een konvooi van de Bourgondiërs uit Brugge mee gereden. De tocht had een week geduurd.

— Ik heb op hun wagens gezeten en van hun

kost gegeten en ze hielden me voor een van hun bende, maar nu zal ik tegen hen vechten, zei René.

— Geen sprake van... Ge zijt hier en blijft hier, wedervoer zijn oom Pierre. De Luikenaren worden verslagen. Er zal al bloed genoeg vloeien, dat gij het uwe niet moet geven voor een verloren zaak.

— Oom, laat me naar Pierre gaan? smeekte René.

— Ik weet niet waar hij is...

— Te Luik natuurlijk...

— Ge blijft hier... Uw moeder zal nu al verdriet genoeg hebben.

René had niet verteld, hoe hij in den nacht van Barou's hoeve bij Moerkerke weg geloopt was.

— Ik doe hier hetzelfde, nam hij zich voor.

Maar zijn oom en tante schenen zoo iets te begrijpen en bewaakten hem van nabij. René moest 's nachts in een kamertje achter hun slaapvertrek, en er waren tralies voor het kleine raam.

Zoo ging een week voorbij.

Intusschen trokken de troepen van den hertog over de groote wegen. En de eerste benden belegerden Sint Truiden, waar Luiksche benden meester waren.

De overige Luikenaren besloten daar hertog

Karel aan te vallen om hem de kans niet te geven de stad Luik te naderen.

Zoo hoorde men nieuws op de hoeve van leunders en vluchtelingen. Herhaaldelijk vroeg René om ook naar Luik te mogen gaan, maar zijn oom bleef onverbiddelijk. Hij zei, dat een knaap niets in den strijd te maken had...

Er hing onrust over het schoone land...

— — — — —
Meer en meer troepen waren bij Sint Truiden aangekomen, uit Vlaanderen en uit Brabant, uit Bourgondië en van elders. Karel de Stoute had zelfs Schotten in zijn dienst.

En tegen die geweldige macht wilden de Luiksche troepen strijden. Ze waren uit hun stad vertrokken met groote geestdrift. Ze voerden het beeld van Onze Lieve Vrouw van Montenaken mee, en de oude graaf Berlo droeg den grooten standaard van Sint-Lambert, die in de kathedraal door de geestelijkheid gezegend was.

— Luik aan de Luikenaren! klonk de kreet. Zoo trokken twintig tot dertig duizend mannen voort en ze legerden in een plassenden regen bij de moerassen van Brustem. Daar stootten ze op het leger van Karel den Stoute.

Den volgenden dag, om drie uur na den noon, begon de slag... De Luikenaren streden moedig en daarna zelfs wanhopig, maar het kon hun niet baten. Toen de avond viel — en dat was

al vroeg nu in de maand van November — was de slag beslist. De velden van Brustem lagen bezaaid met dooden en in de nevelen, die zich uit de moerassen verspreidden, hoorde men het gekerm van gewonden.

De overlevenden vluchtten ordeloos weg; hun wagens en tenten bleven in de handen der overwinnaars.

IV.

Dien zelfden avond kwam Pierre Melun afgemat en met een wonde in den rechterschouder op de hoeve van zijn ouders terug. Hij klopte angstig aan de achterdeur. Zijn moeder viel hem weenend in de armen.

— O, God heeft u toch gespaard! snikte ze. Ik wist, dat ze aan 't vechten waren... en ik heb zooveel voor u gebeden...

— Alles is verloren! sprak Pierre somber. De hertog is te sterk...

René hoorde dit met ontzetting. Dat had hij toch niet kunnen denken. De Bourgondiër overwon dan toch.

Moeder zag bloed op de kleeven van haar zoon.

— Ge zijt gekwetst, zei ze verschrikt.

— Ja... maar 't is niet erg... Maak u niet ongerust...

Vrouw Melun wiesch de wonde uit, die voort kwam van een sabelhouw. Vader haalde uit de kas zelf van kruiden. Pierre werd liefderijk geholpen. En dan vertelde hij van den slag; maar moeder zei, dat hij nu naar bed moest.

— Neen... ik kan hier niet blijven, zei de zoon. Er sluipen verraders rond, die den hertog willen dienen en me zouden verklappen. Ik wil niet opgehangen worden.

Hij had geen rust; hij nam een pakje levensmiddelen en wat geld mee, en beloofde nieuws te zullen zenden. Innig nam hij afscheid.

Toen hij de hoeve verliet, stond René bij hem.

— Ik ga mee, zei de knaap.

— Waarom?

— Ik wil u vergezellen... We hebben nog geen tijd gehad om te praten... Ik was naar hier gekomen om mee te strijden, maar mocht niet vertrekken van oom. O, Pierre, stuur me niet heen...

Pierre was te verward van geest om na te denken; anders zou hij zijn neef niet meegenomen hebben zonder zijn ouders te verwittigen, die straks wel erg ongerust moesten zijn.

Maar Pierre Melun was in zijn angst en verwijfeling blij een makker te hebben.

— Kom dan, zei hij. Ik wil naar de kanten

van Luik; ik weet, waar ik de gezellen van de Groene Tent kan vinden.

Zoo noemde men bannelingen, die in de bosschen en tusschen de rotsen leefden.

En beiden verdwenen in den donkeren nacht.

— — — — —
Karel de Stoute had Luik willen straffen. Maar hij hoorde, dat men er de poorten bewaakte en den strijd nog wilde voort zetten. Het was reeds November. Karel de Stoute verlangde naar Brugge terug te keeren. Verzet van wanhopige lieden kon nog weken duren. En zijn eigen troepen zouden veel lijden in deze moerassige streken of op het gebergte, waarover de wind zoo bar kon gieren.

Karel de Stoute was geneigd om naar een raadsheer als Bladelin te luisteren, die genade en barmhartigheid voor de oproerlingen vroeg.

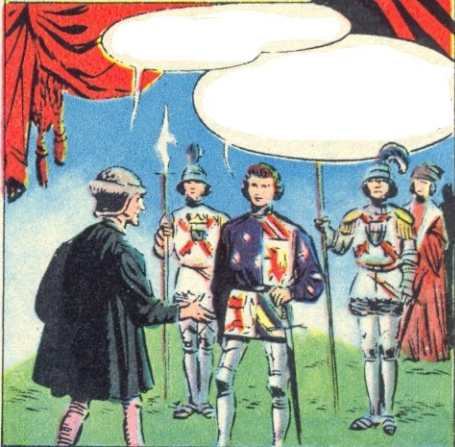
Er waren te Luik ook oversten, die gaarne wilden onderhandelen.

De hertog liet toch twintig burgers van Sint-Truiden en Tongeren onthoofden. Zij hadden met de Luikenaren samen gespannen...

Dit gruwelijk voorbeeld wekte angst in de woelige stad. En al waren er burgers, die nog van doorvechten spraken, vele anderen daarentegen wenschten vrede te sluiten.

Op 17 November hield Karel de Stoute zijn intrede binnen Luik. Voornamen burgers kwa-

10 OCTOBRE 1468, A'
PÉRONNE, SUR LA SOMME...

men in het bisschoppelijk paleis, en knielend, vroegen ze om vergiffenis. Ze vernederden zich om Luik het lot van Dinant te besparen...

Hertog Karel schonk vergiffenis. Hij schafte eenige vrijheden af, legde de stad een boete op en liet het « Perron », het zinnebeeld der Luiksche vrijheid, naar Brugge voeren.

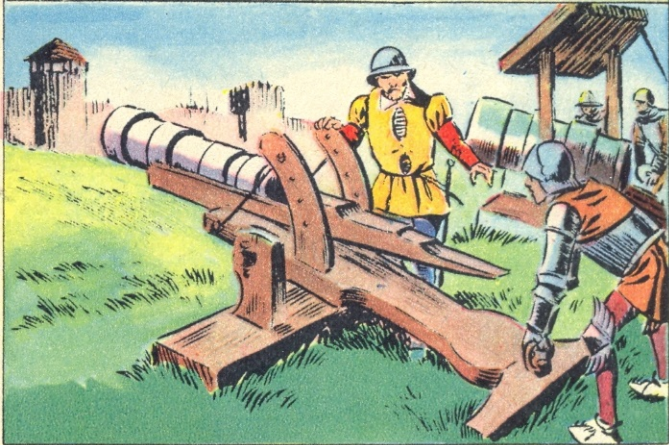
Maar er waren onverzettelijke burgers en buitenlieden. Ze wilden niet gehoorzamen aan de Bourgondische ambtenaren. Liever leefden ze in de wildernis. Het waren de gezellen van de Groene Tent. En ze dachten nog aan weerstand.

V.

Lieden van de Groene Tent, stapten tusschen de rotsen ten Oosten van Luik. Het had gesneeuwd, en het was bitter koud. Na een moeilijken tocht kwamen ze in een grot, waar eenige mannen rond een houtvuur zaten. Bij hen waren Pierre Melun en zijn neef René. Sedert November hadden ze in 't wilde geleefd met de gezellen van de Groene Tent.

Josse de Strailhe, een jonge edelman, was hun opperhoofd.

Er werd hier een bijeenkomst gehouden. Heer Josse had goed nieuws, beweerde hij. Luik zou

weer de ambtenaren van den hertog verjagen en hulp krijgen van den Franschen koning, die hertog Karel benijdde. De leden der Groene Tent mochten dus goede hoop hebben op het herstel der vrijheid. Een andere heer, Jean de Ville, leidde den opstand te Luik.

René luisterde ook naar dit nieuws. Heel veel dacht hij aan zijn moeder en zusters te Middelburg en soms was hij voornemens geweest naar hen toe te gaan en genade te vragen aan heer Bladelin. Maar telkens overwon de trots. En René wilde geen vergiffenis smeeke, omdat hij hertog Karel een moordenaar had genoemd. Vader was toch wreed gedood geworden. En zoo bleef René bij de gezellen der Groene Tent, al plaagde hem menigen keer wroeging, omdat hij moeder en zusters in angst en verdriet liet.

De bannelingen verbleven in hollen en grotten; ze bedelden hun brood, en ze hoopten op vrijheid.

Een paar weken na deze vergadering hoorden de gezellen der Groen Tent, dat Jean de Ville Tongeren veroverd had en de Luikenaren weer de ambtenaren van den hertog verjoegen.

De strijd was opnieuw begonnen. Men kon hertog Karel verwachten. Welnu, men zou hem

aanvallen. En de Koning van Frankrijk beloofde door zijn afgezanten spoedige hulp.

Weer kwamen de gezellen van de Groene Tent bijeen. Jean de Ville was thans aanwezig.

— Vrienden, zei hij, we zijn door den Koning van Frankrijk verraden geworden. Hertog Karel komt met een machtig leger, en de Fransche Koning is bij hen om de straf van Luik te zien. Hij heeft zich met den hertog verzoend.

Ontsteld luisterden allen naar deze slechte tijding.

— Maar wij houden vol! riep een der bannelingen.

En zoo spraken de meesten.

Jean de Ville keerde naar de stad terug. Men hoorde te Luik slechte berichten.

Hertog Karel naderde met zijn leger. Men dacht aan het lot van Dinant. Vrouwen vulden de kerken en baden in angst. Veel burgers volgden blootsvoets processies, om genade over het arme Luik af te smeeke.

Er waren afgevaardigden naar Karel den Stoute getrokken, om hem tot zachtmoedigheid te bewegen. Maar de vorst zei, dat hij Luik zou tuchtigen.

Raas van Heers was gevlucht. Jean de Ville bleef bij zijn volk.

De voorhoede van Karel naderde en legerde zich bij Sint-Leonard. En Jean de Ville besloot nog een haastige poging te wagen om ze uiteen te jagen. Hij daalde met graaf van Buren in een mand naar de mijnen. Hij vertelde aan de Luikenaren, die onder den grond wroetten, hoe de Koning van Frankrijk, die hulp beloofd had, nu met Karel den Stoute kwam, om de straf van Luik te zien. En de mijnwerkers luisterden naar Jean de Ville. Ze vereenigden zich met leden van de Groene Tent. En in den laten avond vielen ze de voorhoede van de Bourgondiërs aan. Eerst schenen deze te zullen wijken. Maar hun aanvoerders overheerschten de eerste verrassing. De Luikenaren werden verslagen en de overlevenden konden Luik bereiken door de poort van Vivignies. Jean de Ville was achter gebleven. In den nacht kwam hij bij diezelfde poort aan; ze was nu gesloten. Jean beklom met groote moeite den muur. Reeds kon hij zich aan den bovenrand vast klemmen. Een schildwacht bemerkte hem, maar hield hem voor een vijandigen spion en duwde hem met zijn piek naar beneden. Bourgondische soldaten vonden Jean de Ville, zwaar gewond. Hij stierf eenige uren nadien. Josse de Strailhe en van Buren stonden nu alleen als aanvoerders.

En thans was het gansche leger van Karel den Stoute voor de stad. Josse bezocht de overblijvende leden van de Groene Tent. Er waren er niet veel meer. Maar Josse en graaf van Buren gingen naar de koolbranders van Franchimont. Ze vroegen hulp voor Luik. Morgen zou de stad afgebrand worden. Maar een stoutmoedige aanval kon die ramp afwenden. De hertog en de Fransche Koning vertoefden te midden van het kamp te Sint-Walburga. Men moest het overvallen... Met durf en dapperheid kon het gelukken de soldaten te overrompelen en de vorsten gevangen te nemen. Dan zou Luik gered zijn. Zes honderd Franchimonteezen sloten zich bij de leden der Groene Tent aan. Pierre en René Melun bewonderden hun moed. Ze zouden ook mee strijden. En de bende sloop door de bosschen naar de stad.

't Was donker en het regende. Te Luik sliepen weinigen. De inwoners wachtten bang op hun lot. Wie zou er morgen sterven?

Josse en zijn Franchimonteezen vergaderden bij de kerk van Sint-Lambert. De aanvoerder wist, dat hij op de moedeloze bevolking der stad niet meer moest rekenen. De Franchimonteezen, die het veroordeelde Luik wilden redden, knielden neer, het gelaat naar de kathedraal gericht. Een kort gebed. Dan kusten ze den grond. En nu trokken ze in kleine groepen heen. Ze ver-

COLLINE SAINTE-WALBURGE

lieten de stad door de Hochepoort en de Sint-Margrietpoort. Ze klommen over de steile paden en door de wijngaarden op de hoogten van Sint-Walburga...

— Blijf bij me, wat er ook gebeurt, zei Pierre tot René.

René dacht aan zijn moeder en zusters. 't Was of zijn vader hem toefluisterde: « Keer terug... Uw plaats is hier niet... Ik heb het offer van mijn leven gebracht voor de vrijheid. Uw plicht is het nu voor moeder en uw zusjes te zorgen ». Maar René kon niet meer weg. Hij klemde zijn zwaard in de hand. O, misschien zou morgen Luikerland vrij zijn.

De regen doofde bijna de vuren der Bourgondiërs. Overal hing de duisternis... De schildwachten werden verrast en overrompeld. Nog bleef het stil. De Franchimonteezen waren in het kamp. René trilde van spanning. Hij drong zich tegen zijn neef aan.

Josse en van Buren zochten de huizen waar de hertog en de koning verbleven... Ze naderden de twee woningen....

— Verraad! De Luikenaren! klonk een kreet.

En dadelijk ontbrandde de strijd. De Franchimonteezen wilden niet wijken, al was de overmacht dadelijk te geweldig. Ze vochten tot den dood. 't Werd een vreeselijk tooneel. Vuren vlamden op en in het rosse schijnsel zag men

Bourgondiërs vallen... en Franchimonteezen...

René werd als door een koorts aangegrepen... Hij sloeg met zijn zwaard... Eensklaps werd het stikdonker voor hem. Een kreet... en René viel neer.

De oversten van den hertog joegen meer en meer soldaten op. Ze wisten nog niet, dat er maar zes honderd aanvallers waren. Die zes honderd schenen er wel zes duizend, zooveel soldaten van den hertog deden ze sneven. Karel de Stoute en de Koning van Frankrijk waren uit de woningen gevlucht en bevonden zich in de achterhoede.

Eindelijk was het gevecht geëindigd. De Franchimonteezen lagen dood rond hun aanvoerders... Ook Pierre was gesneuveld. Alleen eenige zwaar gewonden leefden nog. Ze werden bij het aanbreken van den dag gevonden en op een hoeve gebracht. De hertog zou ze laten aan een galg hangen in 't gezicht van de stad. Maar een edelman pleitte voor de dapperen. Het was heer Bladelin, die ook in het kamp vertoefde. Hij won het. De hertog erkende den hoogen moed der Franchimonteezen en zou de gewonden sparen...

Bladelin ging langs hen. En bij René Melun bleef hij staan... Hij wist nu, waar de zoon van de weduwe vertoefd had. Hij dacht aan het lot

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van over land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt worden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

413. Een Huichelaar. — 414. De erkentelijke Indianenhoofdman. — 415. Onvergetelijke Avonturen. — 416. Een vreemde Nacht. — 417. De hoeve bij de Duinen. — 418. Leo op de Kostschool. — 419. De moedige Padvinder. — 420. De Dragonder van het Uilenhof. — 421. De strijd tegen de Slavernij. — 422. De jonge Alpengids. — 423. Het onverwachte Erfdeel. — 424. De verijdelde Diefstal. — 425. Op het eenzame Eiland. — 426. In den Sneeuwstorm. — 427. Sinterklaas in den Woonwagen. — 428. Het vuur in den Nacht. Een moedige Knaap. — 429. Het Kerstfeest der Schipbreukelingen. — 430. Voor het Recht. — 431. Het Spook van Sylt. — 432. De dappere Kasteelknaap. — 433. In Duizend Vreezen. — 434. De Toovenares van Diksmuide. — 435. Acht maanden op een onbewoond Eiland. — 436. Ontmaskerd. — 437. Een gestoorde Nacht. — 438. De stem aan de Deur. — 439. Het geheimzinnig bedrijf. — 440. De smokkelaars van Blankenberge. — 441. Een drama aan de grens. — 442. Een Godsoordeel. — 443. De verrader. — 444. Zigeuners op 't Dorp. — 445. Een Rakker. — 446. De dochter van den Indianenhoofdman. — 447. De Smokkelbende. — 448. Het verlaten Schip. — 449. De Werklooze. — 450. De avonturen in de Hooglanden. — 451. De gestoorde Zesdagenkoers. — 452. Uit een Gezin. — 453. Een Smokkelavontuur. — 454. De Weezen van de Beukenharst. — 456. Kars, de Herdershond. — 457. Een angstige Tocht. — 458. De verkleede Krijgsman. — 459. De Heldin van Maastricht. — 460. Een spion verrast. — 461. De Wraak van den Eskimo. — 462. De Schoolmeester van Sylt. — 463. Gevangen in het IJs. — 464. Het Spook van de Steengroeve. — 465. De Groote Ronde. — 466. Erik, de Cow-Boy. — 467. De Roover uit Eikenloo. — 468. Het Geheim van den Torenkelder. — 469. Lina, de Smokkelaarster. — 470. Tweemaal gered. — 471. De zoon van Keizer Karel. — 472. De Zwarte Vrouw uit den Polder. — 473. Djees, de Schooier. — 474. De Cow-Boy en zijn Zuster. — 475. De Wilde Ridder en het Kind. — 476. Avonturen in de Grot. — 477. De Luchtreiziger. — 478. De Kinderen van den Visscher. — 479. Een vlucht in Rusland. — 480. Het Turfschip van Breda. — 481. Kerstmis in Sneeuw en IJs. — 482. Een vreemde Oudejaarsavond. — 483. De Tooveres van het IJs. — 484. Een Cow-Boy in de Gevangenis. — 485. De Jonge Strandlooper. — 486. Een Wonderbare Terugkeer. — 487. Het gestoorde Kamp. — 488. Een blijde Wederkomst. — 489. Het geheim van het Kraaienhof. — 490. De Ridder met het Zilveren Kruis. — 491. De Heldin van den Vuurtoren. — 492. Koning Albert I. — 493. Koning Leopold III. — 494. Het Licht in de Duinen. — 495. Voetballers in Amerika. — 495bis Koning Albert aan den IJzer. — 496. Vaders Vlucht. — 497. Een Martelares. — 497bis Te Marche-les-Dames. — 498. De Jonge Verstekeling. — 499. Ada's Avontuur. — 500. Uit het Leven van A. Hans.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

PRIJS : 60 CENTIEMEN.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.